

گزینه ۳

۱

ابتدا انرژی حاصل از خوردن بستنی را به دست می‌آوریم:

$$\left. \begin{array}{l} \text{انرژی (kJ)} \quad 9 \quad x \\ \text{جرم (g)} \quad 1 \quad 25 \end{array} \right\} \Rightarrow x = 9 \times 25 \text{ kJ}$$

حال با توجه به اینکه بازده بدن ۱۰۰٪ فرض شده است، با این مقدار انرژی، مدت زمانی که می‌توان از پله‌ها بالا رفت را به دست می‌آوریم، پس:

$$\left. \begin{array}{l} \text{انرژی (kJ)} \quad 45 \quad 9 \times 25 \\ \text{زمان (دقیقه)} \quad 1 \quad t \end{array} \right\} \Rightarrow t = \frac{9 \times 25}{45} = 5 \text{ دقیقه}$$

گزینه ۲

۲

گزینه "۱": با توجه به فرمول (جابه‌جایی × نیرو = کار) هرگاه جابه‌جایی صفر باشد، کار صفر است.
گزینه "۲": اگر جهت جابه‌جایی بر نیرو عمود باشد، کار صفر است.

گزینه ۴

۳

با توجه به یکسان بودن ارتفاع جسم‌ها، نمی‌توان درباره تأثیر ارتفاع بر روی میزان انرژی پتانسیل گرانشی اظهار نظر کرد.

گزینه ۲

۴

چون انرژی جنبشی توپ هر ۵ متر ۲۰ درصد کاهش می‌یابد؛ پس با طی کردن هر ۵ متر، انرژی جنبشی آن $\frac{1}{8}$ برابر می‌شود؛ پس از ۱۵ متر انرژی اولیه آن $\frac{1}{8} \times \frac{1}{8} \times \frac{1}{8}$ برابر می‌شود؛ پس داریم:

انرژی اولیه توپ: E_1

$$E_1 \times \frac{1}{8} \times \frac{1}{8} \times \frac{1}{8} = 64 \Rightarrow E_1 = 125 \text{ J}$$

انرژی اولیه توپ ۱۲۵ ژول می‌باشد که برابر انرژی پتانسیل کشسانی فنر است.

یکی از قوانین مهم فیزیکی، قانون پایستگی انرژی است که بیان می‌کند انرژی نه تولید می‌شود و نه از بین می‌رود بلکه از صورتی به صورت دیگر تبدیل می‌شود و مقدار آن ثابت است. در گزینه "۳" داریم:

$$E - W_1 = W_2 \Rightarrow E = W_1 + W_2$$

و مقدار E از W_1 بزرگ‌تر است.

ابتدا انرژی پتانسیل گرانشی اولیه گلوله را در ارتفاع ۱۰ متری از سطح زمین به دست می‌آوریم:

$$U = Wh = 15 \times 10 = 150 \text{ J}$$

اکنون مقدار انرژی‌ای که حین برخورد به زمین به گرما تبدیل می‌شود را به دست می‌آوریم:

$$U_{\text{گرمای هدر رفته}} = \frac{20}{100} \times U = \frac{20}{100} \times 150 \text{ J} = 30 \text{ J}$$

بنابراین انرژی پتانسیل گرانشی در بالاترین نقطه‌ای که گلوله پس از برخورد به زمین می‌رسد، برابر است با:

$$U_2 = U_1 - \text{گرمای هدر رفته} \Rightarrow U_2 = 150 - 30 = 120 \text{ J}$$

بنابراین حداکثر ارتفاعی که گلوله پس از اولین برخورد بالا می‌آید برابر است با:

$$U_2 = Wh_2 \Rightarrow 120 = 15h_2 \Rightarrow h_2 = \frac{120}{15} = 8 \text{ m}$$

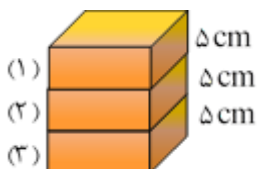
اگر آجرها را طبق شکل زیر شماره‌گذاری کنیم، حداقل کار موردنیاز را برای جابه‌جایی هر آجر حساب می‌کنیم.

$$(1) \text{ آجر } : 0.9 \times 4 = 3/6 \text{ J}$$

$$(2) \text{ آجر } : 0.95 \times 4 = 3/8 \text{ J}$$

$$(3) \text{ آجر } : 1 \times 4 = 4 \text{ J}$$

$$\text{حداقل انرژی موردنیاز} : 3/6 + 3/8 + 4 = 11/4 \text{ J}$$

برای تولید $۲/۴ \times ۱۰^۴$ کیلوژول انرژی الکتریکی، باید انرژی حاصل از سوختن زغال سنگ برابر $\frac{۱۰}{۴} \times ۱۰^۴ \times ۲/۴$ کیلوژول باشد.

$$\frac{۲}{۴} \times ۱۰^۴ \times \frac{۱۰}{۴} = ۶ \times ۱۰^۴ \text{ kJ}$$

$$\frac{۶ \times ۱۰^۴ \text{ kJ}}{۳۰ \text{ (kJ/g)}} = ۲۰۰۰ \text{ g} = ۲ \text{ kg}$$

میکروفون انرژی صوتی را به الکتریکی تبدیل می‌کند و در بلندگو یا همان اسپیکر، انرژی الکتریکی به صوتی تبدیل می‌شود. نکته: اینکه پنکه با چرخیدن خود انرژی گرمایی تولید می‌کند؛ زیرا باعث جنبش هر چه بیشتر مولکول‌ها می‌شود.

می‌دانیم که انرژی پتانسیل گرانشی، به وزن جسم و ارتفاع جسم از سطح زمین وابسته است.

$$\left. \begin{array}{l} h_1 = h_2 \\ m_1 = m_2 \end{array} \right\} \Rightarrow U_1 = U_2$$

از آنجاکه گفته شده از اصطکاک و تمامی نیروهای مقاوم صرف‌نظر می‌شود، بنابراین طبق قانون پایستگی انرژی، کل انرژی پتانسیل گرانشی گلوله‌ها در لحظه رها شدن، به انرژی جنبشی آن‌ها در لحظه رسیدن به سطح زمین تبدیل می‌شود. بنابراین:

$$\left. \begin{array}{l} U_1 = K_1, \quad U_2 = K_2 \\ U_1 = U_2 \end{array} \right\} \Rightarrow K_1 = K_2$$

اگر انرژی پتانسیل را با U نشان دهیم و ارتفاع را با h ، می‌توان گفت برای یک جسم $U = kh$ که k برای آن جسم یک مقدار ثابت است. از طرفی انرژی پتانسیل گرانشی آب، باعث تولید انرژی الکتریکی می‌شود. بنابراین داریم:

$$\text{انرژی الکتریکی تولیدشده در حالت اول} = (kh) \times \frac{۳۰}{۱۰۰} = ۰/۳kh$$

$$\text{انرژی الکتریکی تولیدشده در حالت دوم} = \left(k \frac{۵h}{۴}\right) \times \frac{۴۰}{۱۰۰} = ۰/۵kh$$

$$\text{درصد افزایش انرژی الکتریکی تولید شده} = \frac{۰/۵kh - ۰/۳kh}{۰/۳kh} \times ۱۰۰ = \frac{۰/۲kh}{۰/۳kh} \times ۱۰۰ = \frac{۲}{۳} \times ۱۰۰ \simeq ۶۷\%$$

انرژی پتانسیل گرانشی به وزن و ارتفاع بستگی دارد، بنابراین سرعت و مدت زمان، تأثیری بر روی انرژی پتانسیل گرانشی ندارد.

بنابر اصل پایستگی انرژی باید مجموع انرژی‌های Q و L برابر با E باشد (یا $Q = E - L$). همین‌طور نسبت انرژی نورانی با الکتریکی کمتر از یک است که این موضوع در گزینه "۳" به درستی نشان داده شده است.

هرقدر جسم پایین‌تر می‌آید، از انرژی پتانسیل گرانشی آن کاسته شده و به انرژی جنبشی‌اش افزوده می‌شود و در پایین‌ترین ارتفاع، حداکثر انرژی جنبشی را دارد و حداکثر تا ارتفاع اولیه می‌تواند بالا برود و سرعتش صفر شود. در این هنگام، جسم مجدداً بیشترین انرژی پتانسیل گرانشی را دارد.

گرم تخم‌مرغ	kJ
۱	۶/۸
۲×۵۰	x

انرژی لازم برای یک ساعت دوچرخه‌سواری $\Rightarrow x = ۲ \times ۵۰ \times ۶/۸ = ۶۸۰ \text{ kJ}$

گرم سیب‌زمینی	kJ
۱	۴
۵۰	x

$\Rightarrow x = ۵۰ \times ۴ = ۲۰۰ \text{ kJ}$

انرژی که باید از طریق نان لواش به دست آورد:

$۶۸۰ - ۲۰۰ = ۴۸۰ \text{ kJ}$

گرم نان لواش	kJ
۱	۱۲
x	۴۸۰

$\Rightarrow x = \frac{۴۸۰}{۱۲} = ۴۰ \text{ نان گرم}$

در نقطه C که همان نصف مسیر است، انرژی جنبشی و پتانسیل توپ باهم برابر می‌شود.

گزینه ۲

۱۷

باید توجه داشت انرژی‌ها برحسب kJ/kg بیان شده است.

$$\begin{aligned} \text{انرژی شیر کم چرب} &= 0/2 \times 2000 = 400 \text{ kJ} \\ \text{انرژی یک ساده} &= 0/15 \times 18000 = 2700 \text{ kJ} \\ \Rightarrow \text{مجموع} &= 2700 + 400 = 3100 \text{ kJ} \end{aligned}$$

گزینه ۳

۱۸

برای انجام کار نیاز به انرژی داریم و این انرژی از مواد غذایی تأمین می‌شود. کار انجام شده را از رابطه زیر به دست می‌آوریم:

$$\text{کار} = ? \quad \text{جاب‌جایی} = 2 \text{ m} \quad \text{نیرو} = 900 \text{ N}$$

$$\text{کار} = \text{نیرو} \times \text{جاب‌جایی}$$

$$\text{کار} = 900 \times 2 = 1800 \text{ J}$$

پس نیاز به ۱۸۰۰ ژول انرژی داریم. انرژی تک‌تک گزینه‌ها را به دست می‌آوریم:

$$\text{گزینه ۱: } 0/1 \text{ kg} \times 2000 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}} = 200 \text{ kJ}$$

$$\text{گزینه ۲: } 0/0001 \text{ kg} \times 2000 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}} = 0/2 \text{ kJ}$$

$$\text{گزینه ۳: } 0/0001 \text{ kg} \times 18000 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}} = 1/8 \text{ kJ} = 1800 \text{ J}$$

$$\text{گزینه ۴: } 0/1 \text{ kg} \times 18000 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}} = 1800 \text{ kJ}$$

گزینه ۲

۱۹

ابتدا باید جرم جسم را حساب کنیم.

$$v = 54 \text{ km/h} \Rightarrow 54 \times \frac{10}{36} = 15 \text{ m/s} \quad h = 50 \text{ m} \quad K = 675 \text{ J}$$

$$K = \frac{1}{2}mv^2 \Rightarrow 675 = \frac{1}{2} \times m \times 15^2 \Rightarrow 675 = \frac{1}{2}m \times 225 \Rightarrow m = \frac{675}{112/5} = 6 \text{ kg}$$

$$U = mgh \Rightarrow U = 6 \times 10 \times 55 \Rightarrow U = 3300 \text{ J} = 3/3 \text{ kJ}$$

$$\text{انرژی پتانسیل گرانشی} = \overbrace{m}^{\text{جرم}} \underbrace{g}_{\substack{\text{شدت جاذبه} \\ \text{زمین}}} \overbrace{h}^{\text{ارتفاع}} \Rightarrow \text{انرژی پتانسیل گرانشی} = 4 \times 10 \times 2 = 80 \text{ J}$$

در گزینه "۱" جرم جسم بیشتر و در ارتفاع بالاتری قرار دارد.

زیرا انرژی پتانسیل به ارتفاع و وزن جسم بستگی دارد. جرم جسم نیز جزئی از وزن آن جسم محسوب می‌شود.

در اثر سوختن بنزین، انرژی شیمیایی سوخت به انرژی حرارتی تبدیل شده و سپس این انرژی حرارتی به انرژی مکانیکی که با حرکت اتمبیل همراه است، تبدیل می‌گردد.

در سایر گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ انرژی پتانسیل به انرژی جنبشی تبدیل می‌شوند ولی در پرتاب گلوله به آسمان، انرژی جنبشی به انرژی پتانسیل تبدیل می‌شود.

واحد اندازه‌گیری آهنگ مصرف انرژی کیلوژول بر دقیقه است.

انرژی	گرم تخم مرغ
۶۸/ kJ	۱
x	۲×۵۰

انرژی لازم برای یک ساعت دوچرخه سواری $\Rightarrow x = ۶۸۰ \text{ kJ} \Rightarrow$

انرژی	گرم سیب زمینی
۴ kJ	۱
x	۵۰

انرژی حاصل از ۵۰ گرم سیب زمینی $\Rightarrow x = ۲۰۰ \text{ kJ} \Rightarrow$

$۶۸۰ - ۲۰۰ = ۴۸۰ \text{ kJ}$: انرژی که باید از طریق نان لواش به دست آورد

انرژی	گرم نان لواش
۱۲ kJ	۱
۴۸۰	x

نان لواش لازم $\Rightarrow x = ۴۰ \text{ گرم} \Rightarrow$

انرژی هرگز به وجود نمی آید و هرگز از بین نمی رود.

بررسی سایر گزینه ها:

بررسی انواع مختلف انرژی و تبدیل آن از شکلی به شکل دیگر، به یکی از بزرگترین قانون ها در فیزیک به نام قانون پایستگی انرژی انجامیده است که تاکنون هیچ استثنایی برای آن دیده نشده است. این قانون به شکل زیر بیان می شود.

"انرژی هرگز به وجود نمی آید یا از بین نمی رود، تنها شکل آن تغییر می کند و مقدار کل آن در جهان ثابت است."

منظور سؤال این است که چند درصد انرژی هدر رفته است. با استفاده از قانون پایستگی انرژی، مجموع انرژی کل ثابت است. هنگامی که گلوله از نقطه A تا نقطه B می‌رود، چون سرعت در نقاط A و B برابر صفر است، پس انرژی جنبشی صفر می‌شود و گلوله فقط انرژی پتانسیل گرانشی دارد. مقداری انرژی نیز در طول مسیر هدر رفته است و به گرما تبدیل شده است.

$$\begin{cases} U_A = 20 \times 10 = 200 \\ U_B = 20 \times (3 + 3) = 120 \end{cases} \Rightarrow 200 - 120 = 80 \text{ J}$$

$$\Rightarrow \text{درصد انرژی هدررفته} = \frac{80}{200} \times 100 = 40\%$$

در نقطه B که گلوله رها می‌شود چون سرعت ندارد انرژی جنبشی برابر صفر است و چون ارتفاع نقطه A کمترین ارتفاع است، کمترین انرژی پتانسیل گرانشی و در نتیجه بیشترین انرژی جنبشی را دارد.

هنگامی که دو جسم به بیشترین ارتفاع خود می‌رسند، توقف می‌کنند، یعنی سرعت دو گلوله و در نتیجه انرژی جنبشی دو گلوله صفر می‌شود. در نقطه B گلوله دوم متوقف می‌شود؛ بنابراین انرژی جنبشی‌اش برابر صفر می‌شود ولی گلوله اول در این نقطه همچنان در حال حرکت روبه‌بالا است و در نتیجه دارای انرژی جنبشی است.